

11 TEMMUZ DÜNYA NÜFUS GÜNÜ- 2020

COVID-19'u Frenlemek: Şimdi Kadınların ve Kız Çocuklarının Sağlıkları ve Hakları Nasıl Korunabilir?

Dünya Nüfus Günü Nedir?

Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) tarafından, 1989 yılı toplantısında nüfusla ilgili konuların önemine dikkat çekmek için 11 Temmuz'un, "Dünya Nüfus Günü" olarak tanınmasına karar verilmiştir.¹ 1990'dan beri her yıl, 11 Temmuz'da nüfusla ilgili bir konuya değinilerek, kamu kurumları ve sivil toplum kuruluşları ile iş birliği içinde, nüfusla ilgili tartışmalara dikkat çekilmesi, toplumu bu konularda eğitmek için çaba gösterilmesi, siyasi iradenin ve kaynakların küresel sorunlar için harekete geçirilmesi amaçlanmaktadır.²

Uluslararası Nüfus ve Kalkınma Konferansı

Kahire'de 1994 yılında gerçekleştirilen Uluslararası Nüfus ve Kalkınma Konferansı'na (ICPD) katılan ülkeler, kadınların üreme sağlığı ve haklarının ulusal ve küresel kalkınma çabalarında merkezi bir konumda olmasını öneren bir eylem planını kabul etmişlerdir. Bu plana göre, bireyler kendi rızalarıyla aile planlaması hizmetleri, güvenli hamilelik ve doğum hizmetleri ile cinsel yolla bulaşan enfeksiyonların önlenmesi ve tedavisi de dahil olmak üzere kapsamlı üreme sağlığı hizmetlerine erişebilmelidir. Toplantıda üreme sağlığı ve kadının güçlenmesinin iç içe olduğu ve her ikisinin de toplumun gelişmesi için gerekli olduğu da vurgulanmıştır.³ Ekonomik büyümeye ve sürdürülebilir kalkınmaya katkılarının etkili olması için, kadınların iş yaşamına katılımlarının teşvik edilmesi üzerinde de durulmuştur. 2019'da Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu'nun (UNFPA) 50. kuruluş yıl dönümü ve 1994 yılında Kahire'de toplanan Uluslararası Nüfus ve Kalkınma Konferansı'nda şekillenen eylem planının da 25. yıl dönümü kutlanmıştır. 2019 Dünya Nüfus Günü'nde, Kahire toplantısında 179 ülkenin kabul ettiği **"üreme sağlığı, üreme hakları ve cinsiyet eşitliğinin sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması için gerekli olduğu"** düşüncesinin ve bu konferansta verilen taahhütlerin yerine getirilmesinin gerekli olduğunun vurgulanmasına ve eksikliklerin giderilmesine karar verilmiştir.⁴

¹ [Internet] <https://www.un.org/en/events/populationday/> Erişim: 30.06.2020.

² [Internet] <https://www.who.int/life-course/news/events/world-population-day/en/> Erişim: 30.06.2020.

³ [Internet] <https://www.unfpa.org/news/explainer-what-icpd-and-why-does-it-matter> Erişim: 30.06.2020.

⁴ [Internet] <https://turkey.unfpa.org/tr/news/onun-hayat%C4%B1-onun-se%C3%A7imi-bizim-gelece%C4%9Fimiz-d%C3%BCnya-n%C3%BCfus-g%C3%BCn%C3%BC-2019> Erişim:06.07.2020.

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2019/2020-82)

2020 Yılı Teması⁵

Bu yılki Dünya Nüfus Günü teması, UNDP'nin "COVID-19 krizi" olarak adlandırdığı pandemi sürecinin insanlar, topluluklar ve ekonomiler üzerinde yarattığı etkilere dikkat çekmek amacıyla **"COVID-19'u Frenlemek: Şimdi Kadınların ve Kız Çocuklarının Sağlıkları ve Hakları Nasıl Korunabilir"** başlığı altında aktarılmıştır. Pandemi sürecinde,

- ✓ Ön saflarda çalışan sağlık personelinin çoğunluğunu oluşturan kadınlar daha fazla koronavirüs maruz kalımı yaşamaktadır.
- ✓ Dünyadaki tedarik zincirleri kesintiye uğramaktadır. Kontraseptiflerin ulaşılabilirliği azalmakta ve bu durum istenmeyen gebelik riskini artırmaktadır.
- ✓ Ülkeler sağlık sistemleri kapasitelerini kullanarak pandemiyle başa çıkmaya çalışırken, cinsel sağlık ve üreme sağlığı hizmetleri aksamakta ve cinsiyete dayalı şiddet artmaktadır.⁵

UNFPA'nın son araştırması, 6 ay boyunca sağlık hizmetlerinde büyük kesintiler olması halinde, düşük ve orta gelirli ülkelerde 47 milyon kadının, 7 milyon istenmeyen gebelik ile sonuçlanan modern gebeliği önleyici yöntemlere erişememe sorunuyla karşılaşacağını ortaya koymuştur. Ek olarak 31 milyon cinsiyete dayalı şiddet vakası yaşanma riski söz konusudur. UNFPA'nın programlarında aksaklıklar yaşanması, 2020-2030 yılları arasında engellenebilecek 13 milyon çocuk evliliği ve 2 milyon kadın sünneti ile sonuçlanabilir. Öte yandan kadınlar, güvensiz işgücü piyasalarında orantısız şekillerde çalışmakta ve COVID-19'un ekonomik etkilerinden daha fazla etkilenmektedir. Dünya genelinde kadınların yaklaşık %60'ı kayıt dışı çalışmakta ve bu yüzden yoksulluk yaşama riskleri daha fazla olmaktadır. Pandemi sürecinde okulların kapanması ve yaşlı bireylerin artan ihtiyaçları sonucunda kadınların ücretsiz ev/bakım işleri artmıştır.⁵

Pandemi, özellikle marjinal toplulukları etkilemekte, eşitsizlikleri derinleştirmekte ve "kimseyi geride bırakmama" çabasında ilerlemeyi güçleştirmektedir. COVID-19'a her ülkede gereken yanıtların verilmesi kritik öneme sahiptir ve Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri'ne ne derecede ulaşılacağını belirleyecektir.⁵

Bu yıl 11 Temmuz Dünya Nüfus Günü'nde UNFPA, pandemi sırasında kadınların ve kız çocuklarının cinsel ve üreme sağlığı ihtiyaçları ve kırılganlıkları hakkında farkındalık yaratmayı, elde edilmiş kazanımların nasıl korunabileceğini vurgulamayı, Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri 2030 gündemine ulaşmak için çabaların nasıl sürdürüleceğini açıklamayı amaçlamaktadır.⁵

⁵ [Internet] <https://www.unfpa.org/events/world-population-day> Erişim:06.07.2020.